

1.01
Prejeto 6. 9. 2012

UDK 378.2+373.5(497.4Ljubljana)

Željko Oset*

Ustanovitev Glasbene akademije v Ljubljani

IZVLEČEK

V članku so predstavljene okoliščine nastanka Glasbene akademije v obdobju 1937–1940. Akademija je bila kot javni zavod ustanovljena aprila 1940. Osrednja pozornost v razpravi je namenjena trenjem okoli zasedbe mest rednih in izrednih profesorjev na novoustanovljenem učnem zavodu.

Ključne besede: Glasbena akademija, Akademija za glasbo, kulturna politika v Dravski banovini, razvoj glasbenega šolstva.

ABSTRACT

THE FOUNDING OF THE MUSIC ACADEMY IN LJUBLJANA

The following article presents the circumstances of the establishment of the Academy of Music in the period between 1937 and 1940, and its founding as a public institute in April 1940. The discussion focuses on the disputes involved in the appointment of full professors and associate professors at the newly founded educational institute.

Key words: Music academy, Academy of Music, cultural policy in the Drava Banate, development of music education

* dr., Črnoliška 4, SI-3230 Šentjur; e-naslov: zeljko.oset@inz.si

»Moje stališče je nepremakljivo: Če ne bomo mogli postaviti na zavod nič novih, boljših moči, kakor so zdaj tam (na Konservatoriju v Ljubljani, op. a.), potem je bolje, da še počakamo prave prilike. Brez omenjenih korektur pomeni uredba samo izboljšanje položaja učiteljstva, ne pa organizacijo zdravega umetniškega zavoda, ki bo za nas edini te vrste.«

Prosvetni inšpektor Marko Bajuk v pismu ministru Francu Snoju 25. junija 1939¹

Iz Glasbene akademije so naredili »preskrbovalnico onemoglih svojcev in sorodnikov, ne da bi pri tem gledali na kvalifikacijo nastavljenecv«.

Lucijan Marija Škerjanc v pismu Gregorju Kreku 14. septembra²

Navedena citata nakazujeta, da je v zakulisju ustanavljanja Glasbene akademije v Ljubljani potekal zelo oster boj glede zasedbe profesorskih mest, ki je celo zasenčil reševanje dejanskega vprašanja ustanovitve (ureditev prostorov, pridobitev zadostne proračunske podpore in pripravo učnega programa). Vprašanje pridobitve prostorov za Glasbeno akademijo se je pogosteje omenjajo šele po imenovanju rednih profesorjev in oblikovanju organov Glasbene akademije jeseni 1940.³ Za zainteresirano javnost v Ljubljani sta bila osnovni cilj sprejem uredbe in zasedba profesorskih mest, ostala vprašanja so nameravali reševati pozneje, saj niso želeli s postavljanjem previsokih zahtev ogroziti ustanovitve akademije. Pričakovali so, da bo ljubljanska akademija dobila enako osnovno državno podporo kot zagrebška in beograjska; podobno, kot je to veljalo za akademije znanosti, ki so dobile enako osnovno državno podporo.⁴ Ljubljanska za tako ustanovo zainteresirana javnost je pričakovala, da bo Glasbena akademija lahko, podobno kot Konservatorij, delovala v prostorih društva Glasbene matice na Gosposki in Vegovi ulici. Po imenovanju rednih in izrednih profesorjev ter docentov in po izvolitvi le-teh je rektor Janko Ravnik novembra 1940 ministra prosvete Antona Korošca uradno obvestil o problemu lokacije zavoda. Rektor Ravnik je ugotavljal, da bo za zavod treba čim prej zgraditi stavbo v državni lasti in veliko javno dvorano za izvajanje koncertov, saj je bila Ljubljana brez javne dvorane.⁵ Reševanje vprašanja nastanitve je bilo za

¹ Arhiv Jugoslavije (AJ), 72 (Narodna skupština) – 68–262, Ustanovitev glasbene akademije v Ljubljani, Pismo Marka Bajuka Francu Snoju (25. 6. 1939).

² Arhiv republike Slovenije (ARS), fond Gregor Krek (AS 812), f. 9, Škerjanc Lucijan Marija, Pismo Škerjanca Gregorju Kreku (14. 9. 1940).

³ AJ 66 (Ministarstvo prosvete) – 391–634, 1938, št. 16493/38; AJ 66-3271-2452, št. 6110/39.

⁴ AJ 66-318-535, Prošnja JAZU za beskatni državni zajm.

⁵ Večje glasbene prireditve so se izvajale v Filharmonični dvorani, manjše pa v Hubadovi dvorani. Lastnik obeh dvoran je bilo društvo Glasbena matica. – AJ 66-391-634, 1940, št. 35797/40.

Glasbeno akademijo in njeno naslednico Akademijo za glasbo stalna zadrega, zaradi česar se je Akademija za glasbo pogosto selila.⁶

Poudariti je treba, da je bilo splošno soglasje slovenske politike, glasbenikov in kulturnikov o nujnosti zagotovitve primerljivih pogojev za glasbeno izobraževanje v Ljubljani z Zagrebom in Beogradom. Študenti in dijaki na državnem Konservatoriju v Ljubljani so morali, za razliko od svojih beograjskih in zagrebških kolegov, plačevati šolnino, s čimer so pokrili manjšo državno podporo za glasbeni zavod v Ljubljani.⁷ Zato so v Ljubljani želeli izkoristiti pripravo nove uredbe o glasbenih šolah spomladi 1937. Slovenska javnost se je zavedala, da je treba takoj izkoristiti ustanavljanje glasbene akademije v Beogradu in Zagrebu. Bil je namreč zelo svež spomin na leto 1920, ko je bila le delno realizirana proračunska postavka, ki je predvidevala popolno poddržavljanje glasbene šole društva Glasbena matica oziroma ustanovitev državnega Konservatorija v Ljubljani. Pokrajinska vlada za Slovenijo je februarja 1921 imenovala komisijo, ki naj bi do maja 1921 izvedla vse priprave. Kasneje pa je zaradi nenaklonjenosti ministrstva prosvete, ki je želelo omejiti institucionalni razvoj in s tem naraščanje zahtev za državno podporo, saj je finančno ministrstvo izvajalo ukrepe za uravnoteženje javnih financ, zadeva zaspala. Odobrena je bila le relativno skromna državna podpora za glasbeno šolo društva Glasbena matica, ki pa je nato vseskozi upadala.⁸ Do pozitivnega premika je prišlo pri zaposlovanju profesorjev v glasbeni šoli društva Glasbena matica, saj je ministrstvo glasbeni šoli postopno »pridelilo« nekaj profesorjev, ki so uradno zasedali sistematizirana mesta na ljubljanskih srednjih in osnovnih šolah. Do maja 1924 je bilo imenovanih devet profesorjev, med drugimi Janko Ravnik, Anton Ravnik, Jan Šlais in Julij Betetto. S 1. aprilom 1926 (začetkom proračunskega leta 1926/1927) je konservatorij postal neposredni proračunski porabnik, s čimer je postal javni zavod. Pred tem je državno podporo za njegovo delovanje prejemalo društvo Glasbena matica.⁹ Želja učnega kadra na Konservatoriju in kulturnikov je bila sistematizacija delovnih mest na državnem zavodu in povečanje državne podpore, kar bi omogočalo izboljšanje izvajanja pouka in odpravo šolnin ter ureditev negotovega položaja profesorjev.¹⁰ Izboljšanje kakovosti izobraževanja na glasbenih zavodih in s tem položaja profesorjev na glasbenih zavodih je bil osnovni smoter ministrstva prosvete ob pripravi nove splošne uredbe o glasbenih šolah. Na to se je aprila 1940 skliceval rektor Glasbene akademije Janko Ravnik, ki je zahteval ureditev pravnega položaja profesorjev, potrditev učnega programa, saj je opozarjal, da neurejeni po-

⁶ Prim. ARS, fond Anton Slodnjak (AS 1404), š. 7, št. 325.

⁷ AJ 66-391-634, 1938, št. 16493/38.

⁸ AJ 66-391-634, 1938, št. 16493/38; AJ 66-328-554, Predlog proračuna za leto 1928/29; Ljubodrag Dimić: Kulturna politika Kraljevine Jugoslavije 1918–1941, prva knjiga. Beograd 1996, str. 248–249.

⁹ AJ 66-391-634, 1937, št. 37904/37.

¹⁰ Cvetko Budkovič: Razvoj glasbenega šolstva na Slovenskem II. Od nastanka konservatorija do Akademije za glasbo 1919-1946. Ljubljana 1995 (dalje Budkovič, Razvoj glasbenega šolstva), str. 115–124.

ložaj »vpliva tudi nepovoljno na duševno razpoloženje profesorjev, ki v teh nesigurnih časih ne vedo pri čem so«. ¹¹

Prizadevanja za ustanovitev Glasbene akademije v Ljubljani pa so se napajala tudi iz nezadovoljstva slovenskih in tudi jugoslovanskih kulturnikov nad (pre)majhnim obsegom državnih sredstev za kulturo, ki naj bi bila razdeljena nepregledno in v nasprotju z načelom enake obravnave. ¹² Zelo pomembno mesto v prošnjah za državno mesto, če ne že kar osrednje, predstavlja sklicevanje na višino državne podpore sorodnim institucijam v drugem delu države. Slovenske kulturnike je verjetno najbolj razjezil, kot je 1934 ocenjeval rektor ljubljanske univerze dr. Matija Slavič, mačehovski odnos države do gradnje univerzitetne knjižnice in ostalih univerzitetnih stavb na eni strani in izjemno velika državna podpora za gradnje reprezentativne palače Srbske kraljevske akademije na Terazijah. ¹³ Kredit za beograjsko akademijo znanosti je bil leta 1928 delno dodeljen iz državnega proračuna, sodelovale pa so tudi državne banke. Po dveh letih je bilo ugotovljeno, da bi odplačevanje kredita močno skrčilo obseg sredstev za osnovno dejavnost akademije, zaradi česar je bil del kredita do države storniran. ¹⁴ Poudariti je treba, da prav vprašanje gradnje univerzitetne knjižnice simbolizira zahtevo za povečano vlaganje v slovenske kulturne institucije, ki bi bilo primerljivo z državnim vlaganjem v Zagrebu in Beogradu. Kako napete so bile razmere, odražajo demonstracije študentov pred predavanji podbana dr. Eda Pirkmajerja v začetku junija 1935. Demonstracije pred predavanjem izrednega profesorja Pirkmajerja na Juridični fakulteti so bile izjemna, skorajda nepredstavljiva oblika protesta na Univerzi kralja Aleksandra v Ljubljani. Študenti so se za protest odločili, ker so ocenili, da namestnik bana, ki je bil zadolžen za prosvetno področje, premalo odločno zagovarja gradnjo univerzitetne biblioteke. Študenti so podbanu zamerili, da ni želel odobriti koriščenja banovinske postavke za univerzitetno biblioteko do »otvoritve državnega kredita«. Posredovati je moral celo minister prosvete, ki je rektorja Samca pozval, da »pojasni« pozitivno stališče Pirkmajerja do gradnje univerzitetne knjižnice. ¹⁵

Z vstopom SLS v vlado avgusta 1935 in zamenjavo bana Marušiča z banom Markom Natlačenom, pa se je okrepilo pričakovanje slovenskih kulturnih društev za pridobitev podpor iz banovinskega proračuna in pomoč pri pridobitvi državne podpore. Ban Natlačen je bil naklonjen razvoju izboljšanja položaja slovenske kulture, predvsem kadar je bila potrebna podpora banovine za pridobitev državne podpore. ¹⁶ Kot so ugotavljali 1939 v vodstvu Akademije znanosti in umetnosti, je

¹¹ AJ 66-391-634, 1940, št. 35798/40.

¹² Karol Hinterlechner: Prašanje univerz v Jugoslaviji. S posebnim ozirom na ljubljansko vseučilišče. V: Ljubljanski zvon, 1925, str. 339–342.

¹³ AJ 66-536-803, Predlog finančnog zakona za 1935/1936.

¹⁴ AJ 66-317-534, 1928; AJ 66-318-535, Prošnja JAZU za beskamatni državni zajem; AJ 66-536-803, 1934, Predlog finančnog zakona za 1935/1936.

¹⁵ Slavko Kremenšek: Slovensko študentovsko gibanje 1919–1941. Ljubljana 1972, str. 193–194; AJ 66-228-230, 1935, št. 345/35.

¹⁶ Željko Oset: Pomen in vloga Slovenske akademije znanosti in umetnosti v procesu oblikovanja slovenske znanosti, doktorska disertacija. Ljubljana 2012 (dalje Oset, Pomen), str. 110–113.

bil ban Natlačen bolj zadržan pri obljubljanju podpor iz banovinskega proračuna. Še bolj pa so bili v AZU ogorčeni nad sistemom podeljevanja rednih in izrednih podpor, ki naj bi bil nepregleden in brez ustrezne hierarhije kulturnih institucije ter s pristopom majhnih podpor za širok krog društev. Ob tem je treba opozoriti, da so bili v AZU izjemno razočarani, saj tudi iz državnega proračuna niso dobili podpore, ki omogočala izvedbo zastavljenega programa.¹⁷

Ustanavljanje Glasbene akademije v Ljubljani sodi v obdobje, ki ga zaznamuje upadanje ideološke in svetovnonazorske strpnosti v primerjavi z dvajsetimi leti,¹⁸ krepitev razprav o slovenski narodni identiteti¹⁹ in kulturni ustvarjalnosti;²⁰ ter krepitev prizadevanj za izboljšanje institucionalnih pogojev za kulturne institucije v Dravski banovini.²¹ Obdobje druge polovice tridesetih let je zaznamovalo v Ljubljani prizadevanje za ustanovitev treh akademij: akademije znanosti in umetnosti, akademije za likovno umetnost in glasbene akademije. Največ pozornost sta zbudili ustanovitev akademije znanosti in umetnosti ter akademije za likovno umetnost. Prizadevanja za ustanovitev AZU so se uspešno končala s podržavljanjem istoimenskega društva avgusta 1938. Prizadevanja za ustanovitev umetnostne akademije so se končala brez uspeha; akademija je bila ustanovljena oktobra 1945.²² V Ljubljani je bilo namenjene relativno najmanj pozornost ustanovitvi glasbene akademije. To je mogoče pojasniti s pričakovanjem ljubljanskih kulturnikov, da bo glasbena akademija – zaradi priprave enotne državne uredbe za glasbene akademije – skoraj zagotovo ustanovljena. Prizadevanja za ustanovitev glasbene akademije so bila odziv na prizadevanje beograjskih kulturnikov, ki so uspeli pomladi 1937 pri ministru prosvete doseči začetek priprave uredbe za ustanovitev državne glasbene akademije v Beogradu. Tem prizadevanjem so se pridružili zagrebški in ljubljanski kulturniki, ki so želeli doseči podobno koncesijo. Vlada je obljubila, da se bo pri

¹⁷ Arhiv Slovenske akademije znanosti in umetnosti, fond Predsedstvo 1938–1952, mapa 1, Zapisnik o IV. seji predsedništva AZU (2. 6. 1939).

¹⁸ Ervin Dolenc: Med kulturo in politiko. Kulturnopolitična razhajanja v Sloveniji med svetovnim vojnama. Ljubljana 2010 (dalje Dolenc, Med kulturo in politiko), str. 116–126, 248–256; Jure Gašparič: Iskrena ali pragmatična demokracija? Slovenska ljudska stranka in vprašanje političnega sobivanja. V: Prispevki za novejšo zgodovino, 2011, št. 1, str. 77–92; Bojan Godeša: Čas odločitev. Katoliški tabor in začetek okupacije. Ljubljana 2011, str. 25–43; Egon Pelikan: Vizije »družbene prenove« v katoliškem taboru. V: Slovenska trideseta leta. Ljubljana 1997, str. 58–68; Egon Pelikan: Slovenski politični katolicizem v tridesetih letih v luči evropskih vplivov. V: Evropski vplivi na slovensko družbo. Ljubljana 2008, str. 215–228.

¹⁹ Ervin Dolenc: »Kulturni problemi slovenstva«. V: Slovenska novejša zgodovina: od programa Zedinjena Slovenija do mednarodnega priznanja Republike Slovenije 1848–1992. Ljubljana 2005 (dalje SNZ), str. 342–346.

²⁰ Anton Ocvirk: Slovenski kulturni problem. V: Ljubljanski zvon, 1931, str. 241–249; Karel Dobida: Slovenska narodna galerija. V: Ljubljanski zvon, 1933, str. 385–386; France Veber: Nacionalizem in krščanstvo. Kulturna pisma Slovencem. Ljubljana 1938.

²¹ Ervin Dolenc: Kulturna politika JRZ. V: SNZ, str. 384–386.

²² Špelca Čopič: Akademija za likovno umetnost. V: Enciklopedija Slovenije, prva knjiga. Ljubljana 1987, str. 32–33; Željko Oset: Ustanovitev Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani. V: Prispevki za novejšo zgodovino, 2012, št. 1 (dalje Oset, Ustanovitev Akademije), str. 78–84.

ustanovitvi akademije v Zagrebu in Ljubljani mogoče vzorovati po uredbi za beograjsko akademijo. Zaradi zaostrenih gospodarskih razmer, in očitno tudi nesoglasij in pogostih menjav na mestu ministra prosvete, pa sta se močno podaljšali priprava uredbe in ustanovitev Glasbene akademije v Ljubljani.²³

V procesu priprave uredbe je novembra 1937 društvo Glasbena matica ministra prosvete Dimitrija Magaraševića prosilo, da državnemu konservatoriju v Ljubljani, ki ima nižjo, srednjo in visoko šolo, prizna status akademije ter poskrbi za večjo državno podporo. Potrebo po večji državni podpori so utemeljevali s položajem sorodnih institucij v Zagrebu in Beogradu, ki svojim dijakom in učencem niso zaračunavali šolnine.²⁴ Minister Magarašević, ki je bil tudi sicer zelo naklonjen slovenskim kulturnim zahtevam,²⁵ je prošnjo Glasbene matice odobril. Zato so se v Ljubljani odločili, da oktobra 1938 ustanovijo društvo Glasbena akademija, ki bi ga nato minister podržaval,²⁶ s čimer so posnemali proces ustanavljanja Akademije znanosti in umetnosti.²⁷ Pri tem so bili v društvu Glasbena matica in v državnem konservatoriju uspešni, saj je bila postavka za Akademijo za glasbo vključena v proračun za leto 1938/1939. S finančni zakonom (proračunom) za leto 1938/1939 je minister prosvete pridobil pravno podlago za izdajo enotne državne uredbe za glasbene akademije v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.²⁸

Ob tem moramo poudariti, da umestitev postavke v proračun še ni bila zagotovilo za realizacijo ustanovitve, sploh pa ne v težavnih gospodarskih razmerah. Za realizacijo je bila pomembna naklonjenost resornega ministra in njegove ožje ekipe, dobrodošel je bil politični pritisk poslancev in senatorjev. Politična podpora projektu, tudi ustanovitvi glasbene akademije v Ljubljani, je bila »posebej uporabna« za umestitev postavke v proračun, za koriščenje sredstev in razdeljevanje postavk ter izredne podpore pa je bilo »bolj uporabno« osebno poznanstvo na ministrstvu. Glede na pregledano gradivo v fondu ministrstva prosvete ocenjujem, da je ravno na glasbenem področju prišlo to najbolj do izraza.²⁹

Projekt ustanovitve glasbene akademije je imel v Dravski banovini močno (politično) podporo. Februarja 1938 se je banski svet seznanil z napovedjo načelnika prosvetnega oddelka banske uprave dr. Lovra Sušnika o ustanovitvi glasbene akademije.³⁰ Še bolj izrazito podporo pa je projekt ustanovitve akademije dobil na zasedanju sveta februarja 1939, ko je banski svet sprejel resolucijo Franceta Marolta, s katero je predlagal ustanovitev umetnostne in glasbene akademije ter sprejem mu-

²³ AJ 66-391-634, 1938, št. 7524/38.

²⁴ Prav tam.

²⁵ AJ 66-319-536, 1938, št. 1436/38; AJ 66-319-536, 1938, št. 27488/38.

²⁶ Dragotin Cvetko: Anton Lajovic. Ljubljana 1987, str. 61.

²⁷ Oset, Ustanovitev Akademije, str. 78–81.

²⁸ AJ 66-391-634, 1939, št. 615/39.

²⁹ AJ 66-111-358, Prilike u društvu Glasbena matica u Mariboru s obzirom na ustanovitev nove muzičke škole; AJ 66-391-634, 1938.

³⁰ ARS, AS 77, š. 12, Deveto redno zasedanje banskega sveta 1938, 3. seja (16. 2. 1938), Prosvetni oddelek kraljevske banske uprave, Poslovno poročilo za deveto redno zasedanje banskega sveta Dravske banovine.

zejskega zakona in povišanja zneska za ljudsko prosveto. Sprejeta resolucija je bila vsaj v primeru glasbene akademije zgolj boj za pripisovanje zaslug za ustanovitev akademije med slovenskim delom JRZ in delom profesorjev na državnem Konservatoriju (Anton in Janko Ravnik) na eni strani in društvom Glasbena matica (predvsem Anton Lajovic) in delom profesorjev na državnem Konservatoriju (predvsem Julij Betetto) na drugi strani.³¹ Po besedah Frana Ramovša je potekal boj za kitenje in razkazovanje »pavovega perja«.³²

Če so bili kulturniki v letu 1937 in 1938, torej v fazi sprejemanja uredbe, načeloma zadovoljni s politično podporo, so se v letu 1939 želeli otresti te navezave in omejiti vpliv politike pri imenovanju profesorjev na novoustanovljenem zavodu. Takrat so tudi padle maske in je prišlo do odkritega spopada, če nekoliko poenostavim, med krogom okoli društva Glasbena matica na eni strani in SLS na drugi strani. Na strani društva so bili najbolj izpostavljeni Julij Betetto, Karl Mahkota, Anton Lajovic in Ravnihar, na strani SLS pa so se omenjali prosvetni inšpektor Marko Bajuk, ki je operativno vodil projekt ustanavljanja v Ljubljani, ban Natlaččen, minister brez resorja Franc Snoj, ki je v Beogradu deloval kot nekakšno organizacijsko vozlišče, ter minister Krek. Odločilno besedo, vsaj tako je razvidno iz pisem, je imel minister Miha Krek, ki je bil v pristrčnih odnosih z banom Natlaččenom.³³

Dejanska priprave uredbe o glasbenih akademijah (uradno uredba o muzičkih šolah, ki pa je v dopisih slovenskih akterjev označena kot uredba o glasbenih akademijah) se je pričela v drugi polovici leta 1937. Tekst uredbe so pripravili zastopniki beograjske Glasbene šole, zagrebškega Glasbenega zavoda in Glasbene Matice in državnega Konservatorja v Ljubljani.³⁴ Uredbo je minister Magarašević prejel decembra 1937, v postopek medresorskega usklajevanja je bila poslana konec januarja 1938, o čemer je minister prosvete obvestil ministra Kreka.³⁵ Natlaččena je motilo, da so bili z uredbo predvideni kriteriji za upravnega direktorja, ki so ustrezali dotedanjemu direktorju Konservatorija Karlu Mahkoti. Natlaččen pa se je dotaknil učnih moči, med katerim je kot neprimerne omenil tri. Pri dveh je opozoril, da sta neprimerno glasbeno izobrazena, pri tretjem pa ga je motilo, da še zmeraj ne zna slovensko.³⁶ Pred tem so decembra 1937 pri ministru Kreku protestirali Janko Ravnik, Marko Bajuk in Anton Ravnik, ki so opozarjal na zakulisne spletke kroga okoli društva Glasbene matice. Zato so omenjeni zahtevali, da ima pri imenovanju kandidatov vpliv banska uprava. Podali pa so tudi kadrovske pred-

³¹ ARS, AS 77, š. 13, Deseto redno zasedanje banskega sveta 1938, 3. seja (15. 2. 1939).

³² Janez Rotar: Korespondenca med Franom Ramovšem in Aleksandrom Beličem. Ljubljana 1990, str. 80–81 in 146.

³³ V Arhivu Jugoslavije je dobro ohranjeno Snojeva korespondenca, iz katere je razviden njegov prispevek pri ustanavljanju Glasbene akademije in pri pripravi muzejskega zakona. – AJ 72-68-262, Prepiska.

³⁴ AJ 72-68-262, 1939, Pismo Marka Natlaččena Mihi Kreku (11. 3. 1939).

³⁵ AJ 72-68-262, 1938, Pismo Dimitrija Magaraševića Mihi Kreku (29. 1. 1938).

³⁶ AJ 72-68-262, 1939, Pismo Marka Natlaččena Mihi Kreku (11. 3. 1939).

log, ki je bil očitno usklajen z banom Natlačénom. Za redne profesorje na akademiji so predlagali Julija Betetta, Janka Ravnika, Antona Ravnika, za izredna profesorja pa Jana Šlajsa in Vilka Ukmarja.³⁷

Ob tem naj opozorim, da sta minister Krek in njegov krog pričakovala, da bo minister prosvete za profesorje imenoval kandidate, ki jih bodo predlagali prosvetni inšpektor Marko Bajuk, načelnik prosvetnega oddelka dr. Lovro Sušnik in ban Natlačen. Tako je stolnem dekanu v Ljubljani dr. Francu Kimovcu sporočil v začetku marca 1938 šef kabineta ministra Kreka, ki mu je predlagal, da se glede kadrovskih predlogov obrne na bansko upravo.³⁸ Podporo za namestitve izbranega kandidata je pri ministru Kreku poskušala dobiti tudi soproga ljubljanskega župana Vera Adlešič, ki je bila tajnica društva Glasbena akademija; predsednik je bil dr. Josip Tavčar.³⁹ Polega zakulisnega boja je potekal tudi javni boj v obliki diskvalifikacij posameznih kandidatov za profesorje na načrtovani akademiji.⁴⁰ Na kratkovidnost tega početja je ministra Kreka opozoril dr. Josip Tavčar. Na to je Tavčarja, člana banskega sveta Dravske banovine, opozorila Vera Adlešič, ki je ocenjevala, da govorice o strokovni neprimernost širijo profesorji državnega Konservatorija v Ljubljani, ki nimajo ustrezne visokošolske izobrazbe. Pripravljeno besedilo državne uredbe o glasbenih akademijah je namreč kot kriterij za zaposlitev in pridobitev pedagoških nazivov navajal visokošolsko izobrazbo in delovno dobo v državni službi.⁴¹

Potem ko je bilo jasno, da bo država uredba o glasbenih akademijah sprejeta avgusta 1938, se je za pridobitev mest na Glasbeni akademiji v Ljubljani okrepilo lobiranje pri ministru Kreku in verjetno tudi pri banu Natlačenu in Marku Bajuku ter Antonu Korošču. Zagotovo pa je osrednje mesto v ocenjevanju kandidatov bilo pri banu Natlačenu, saj je osebni tajnik Antona Korošča Lucijan Mariji Škerjancu predlagal, da se obrne na bana Dravske banovine. Ker pa je Škerjanec želel doseči Koroščevo podporo, je zanj lobiral pri Gregorju Kreku,⁴² ki je bil v odlični odnosih s Koroščem; to je Krek uspel izkoristiti tudi za pridobitev materialne podpore za Akademijo znanosti in umetnosti.⁴³ Gregor Krek je želel pomagati Škerjancu, saj je zanj napisal julija 1939 obširno priporočilo in ga poslal Korošču. Krek pa je Škerjancu pomagal tudi z izdajo potrdila, da je od 1918 do 1923 deloval v Ljubljani v »svobodni profesiji«. Uspех Krekovih prizadevanj je bil, da so Škerjancu priznali delovanje kot svobodnemu ustvarjalcu in umestitev na banovinski predlog za rednega profesorja. Škerjanec je bil uvrščen na zadnje, četrto mesto. Na njegovo

³⁷ AJ 72-68-262, 1938, Pismo Marka Bajuka Mihi Kreku (14. 12. 1937).

³⁸ AJ 72-68-262, 1938, Pismo Miha Kreka dr. Francu Kimovcu (16. 3. 1938).

³⁹ AJ 72-68-262, 1938, Pismo Miha Kreka Veri Adlešič (13. 2. 1938).

⁴⁰ Budkovič, Razvoj glasbenega šolstva, str. 107–115; prim. ARS, AS 812, f. 9, Škerjanc Lucijan Marija.

⁴¹ AJ 72-68-262, 1938, Pismo Josipa Tavčarja Mihi Kreku (februar 1938); Budkovič, Razvoj glasbenega šolstva, str. 108–115.

⁴² ARS, AS 812, f. 9, Škerjanec Lucijan Marija, Pismo Škerjanca Gregorju Kreku (24. 7. 1939).

⁴³ ARS, AS 812, f. 7, Korošec Anton.

nesrečo je ministrstvo odobrilo le dve mesti in naknadno še eno mesto po »intervenciji«. »Tretje mesto« je bilo brez razpisa dodeljeno Janku Ravniku.⁴⁴

Ponudba kandidatov je preseгла število mest na Glasbeni akademiji. Ključna ovira za vodenje kadrovske politike za bansko upravo je bilo določilo v osnutku uredbe, ki je predvidevalo zaposlitev profesorjev državnega Konservatorija na Glasbeni akademiji. Zato je ban Natlačen junija 1938 na predlog prosvetnega inšpektorja Marka Bajuka imenoval komisijo za pripravo nove dopolnjene uredbe o glasbeni akademiji. Komisijo so sestavljali dr. France Stele, dr. Marko Bajuk in France Marolt, in ugotovili so, da bo težko popraviti tekst splošne državne uredbe o »muzičkih akademijah«, ki je predvideval prevzem obstoječih profesorjev – v Ljubljani je to pomenilo profesorjev državnega Konservatorija. Tako je minister Miha Krek v pismu banu Natlačenu v začetku julija 1938 predlagal razširitev komisije s pravniko, saj je ugotavljal, da je prevedba »trd oreh«. To je dejansko pomenilo, kot se je kasneje lepo pokazalo, ovire za nastavitev »pravih« profesorjev na Glasbeni akademiji.⁴⁵

S pomočjo pravnika Tovornika je komisija uspela pripraviti popravljeno besedilo uredbe, ki ni predvidevalo obvezne zaposlitve profesorjev državnega Konservatorija v Ljubljani, temveč je bil poudarek na visokošolski stopnji izobrazbe in pristojnostih umetniškega sveta glasbene akademije. Predvideno je bilo, da bo svet, ki naj bi bil sestavljen iz treh rednih profesorjev, v soglasju z bansko upravo imenoval profesorje, upravnega direktorja in ostalo osebje. S tem so v banski upravi želeli iz postopka imenovanja »izločiti« ministrstvo, saj so pričakovali, da bodo lažje uveljavili svoj vpliv v odnosu do umetniškega sveta Glasbene akademije.⁴⁶ O nameri komisije oziroma bana Natlačena so bili obveščeni na državnem Konservatoriju, saj je imel v. d. ravnatelj zavoda Julij Betetto dobre zveze na ministrstvu. Betetto je zato prejemal vse dokumente in stališča, ki so jih na ministrstvo posredovali iz banske uprave oziroma iz SLS.⁴⁷ Tako je Betetto ob svojem obisku ministrstva marca 1939 uspel doseči, da je ministrstvo pripravilo svoj predlog uredbe, ki je bil pripravljen na podlagi uredbe za beograjsko glasbeno akademijo. Upoštevani niso bili predlogi komisije banske uprave,⁴⁸ čeprav je šef kabineta ministra Snoja Andrej Hafner ministra prosvete opozoril, da predlog uredbe banske uprave podpirata minister dr. Miha Krek in predsednik senata dr. Anton Korošec. Hafner je na ministrstvo prosvete (in v kabinet predsednika vlade) pisal 10. in 24. februarja 1939, pri čemer je poudaril »velik interes« v Ljubljani za ustanovitev akademije, zato je predlagal hitro dokončanje uredbe.⁴⁹

Vlada je uredbo v obravnavo sprejela 11. marca 1939, kljub temu da niso razpolagali s čistopisom uredbe. Nestrpnost SLS dobro odraža ravnanje ministra Sno-

⁴⁴ ARS, AS 812, f. 9, Škerjanec Lucijan Marija, Pismo Škerjanca Gregorju Kreku (25. 4. 1940).

⁴⁵ AJ 72-68-262, 1939, Pismo Mihe Kreka Marku Natlačenu (8. 7. 1938).

⁴⁶ AJ 72-68-262, 1939, Mnenje pravnika Tovornika (26. 7. 1938).

⁴⁷ AJ 72-68-262, 1939, Predlog uredbe za drž. Muzičko akademijo u Ljubljani.

⁴⁸ AJ 72-68-262, 1939, Pismo Franca Snoja Mihi Kreku (11. 3. 1939).

⁴⁹ AJ 72-68-262, 1939, Pismo Andreja Hafnerja ministru prosvete Stevanu Čiriću (24. 2. 1939).

ja, ki je 11. marca zahteval izvod uredbe, ki mu ga na ministrstvu prosvete niso izročili. Očitno pa so mu pokazali delovno varianto uredbe, saj je o njej še isti dan pisal ministru Kreku; v dopisu je ugotavljal, da je Betetto uspel doseči popolno spremembo teksta uredbe. Snoj je ugotavljal, da v primeru uveljavitve uredbe »ne bomo mogli v novi akademiji postaviti na odgovorna mesta ljudi z ozirom na njihovo kvaliteto in obstoja nevarnost, da bo na ta način vsa akademija zmaličena«. ⁵⁰ Ta ocena je zelo zanimiva, saj razkriva prioriteto politikov ter hkrati izjemen uspeh Julija Betetta, ki je uspel premagati v politični areni nesorazmerno močnejše tekmece (ministra Snoja in Miho Kreka, bana Natlačena in prosvetnega inšpektorja Marka Bajuka). Ob tem moram poudariti, da je spomladi 1938 v krogih SLS o Betettu krožilo pozitivno mnenje. ⁵¹ Leto kasneje ga je Marko Bajuk označil za center spletk. Najbolj osebno in čustveno je Betettov uspeh dojemal Bajuk, ki je predlagal ministroma Snoju in Kreku, da dosežeta spremembo besedila uredbe. V primeru neuspeha pa je predlagal, da ne podpišeta končne verzije uredbe. ⁵²

Oba slovenska ministra sta se potrudila pri ministru prosvete Stevanu Čiriću, ki si je z njima želel doseči kompromis. Zato je Čirić 3. maja 1939 poslal ministru Kreku dokončen predlog Uredbe o umetniških šolah in je prosil ministra Kreka, da prouči uredbo predvsem z zornega kota imenovanja prvih treh profesorjev na Glasbeni akademiji v Ljubljani. ⁵³ Pogajanja z ministrom Čirićem je v začetku maja 1939 prevzel minister Krek, ki je imel načelno več političnega kapitala kot minister Snoj. Kljub temu pa Krek ni uspel prepričati Čirića. Ker Krek ni uspel doseči bistvene spremembe teksta uredbe, so se v banski upravi Dravske banovine osredotočili na pripravo kadrovskih predlogov. Na seznam kandidatov za ustanovne redne profesorje je načelnik prosvetnega oddelka banske uprave Anton Sušnik poleg prof. Antona Trosta, Stanka Premrla, Janka Ravnika, dodal še Julija Betetta. Za izredne profesorje je predlagal Jana Šlajsa, Antona Trosta in Antona Ravnika. Vsi predlagani kandidati, razen Trosta in Premrla, so bili zaposleni kot učitelji na državnem Konservatoriju v Ljubljani. Anton Trost je bil profesor za klavir na Dunaju, Stanko Premrl pa je bil ravnatelj orglarske šole v Ljubljani. ⁵⁴ Z umestitvijo Betetta kot kandidata za rednega profesorja so v banski upravi pričakovali, da bodo pomirili uglednega skladatelja in opernega pevca. Upali so, da bodo zaradi uvrstitve Betetta na seznam kandidatov za redne profesorjev hkrati potrjeni prvi štirje profesorji. Iz pisma Bajuka ministru Snoju je mogoče razbrati, da je prosvetni inšpektor pričakoval, da bo(do) lahko preko Premrla in Trosta on oziroma SLS poskrbel za imenovanje oblasti bolj naklonjenih profesorjev. Prosvetnega inšpektorja Bajuka je zato močno motilo določilo uredbe, ki je predvidevalo prevzem zaposlenih z državnega Konservatorija na Glasbeno akademijo in določilo, ki ni omogočalo takojšnje upokojitve zaposlenih na akademiji. Prosvetni inšpektor je pogrešal določilo o

⁵⁰ AJ 72-68-262, 1939, Pismo ministra Franca Snoja ministru Mihi Kreku (11. 3. 1939).

⁵¹ AJ 72-68-262, 1938, Pismo Vere Adlešič Mihi Kreku (10. 2. 1938).

⁵² AJ 72-68-262, 1939, Pismo Marka Bajuka ministru Francu Snoju (25. 6. 1939).

⁵³ AJ 72-68-262, 1939, Pismo Stevana Čirića ministru Mihi Kreku.

⁵⁴ AJ 72-68-262, 1939, Pismo bana Marka Natlačena ministru Francu Snoju (1. 6. 1939).

visokošolski izobrazbi kot obveznem pogoju, analogno s podobnimi zaposlitvami v javni upravi, za katere je bila zahtevana visokošolska izobrazba. Večina profesorjev na državnem Konservatoriju ni imela visokošolske izobrazbe. S poudarkom na formalni izobrazbi pa je Bajuk želel vplivati na spremembo umetniške smeri in zaposlenih, kar naj bi bilo po njegovi oceni bistvo boja za ustanovitev Glasbene akademije. Bajuk je tako ministru Snoju predlagal, da ministra prosvete Čirića prepričata, da takoj po imenovanju za upravnega direktorja upokoji Karla Mahkoto, in zavrmeta imenovanje Betetta za rednega profesorja, ki naj bi bil center spletk in glavna ovira za pridobitev in uveljavitev vpliva SLS na Glasbeni akademiji. Zato je Bajuk Snoju sporočil svoje stališče: »Če ne bomo mogli postaviti na zavod nič novih, boljših moči, kakor so zdaj tam, potem je bolje, da še počakamo prave prilike. Brez omenjenih korektur pomeni uredba samo izboljšanje položaja učiteljstva, ne pa organizacijo zdravega umetniškega zavoda, ki bo za nas edini te vrste. Zato odklanjam odgovornost za kandidaturo g. Betetta«. ⁵⁵

V zadnjo etapo je ustanavljanje Glasbene akademije prešlo v začetku julija 1939, ko je minister prosvete posredoval »uredbo sa zakonskim snago o umetniških školah« ministru Snoju. V končni uredbi so bila določila, ki jih je predlagal »Betettov krog«. S tem pa se je težišče ustanavljanja premaknilo od ustanovne uredbe k pripravi predlogov za imenovanje profesorjev. ⁵⁶ V tem smislu je pomenljiv dopis tajništva JRZ v Ljubljani, ki je 8. avgusta 1939 poslalo ministru Snoju politično karakteristiko za Antona in Janka Ravnika. Po mnenju tajništva brata Ravnika nista »kulturna nasprotnika«, sta verna, vdana glasbi in »disciplinirana naša somišljenika«, saj sta na volitvah februarja 1938 glasovala za JRZ. Pri tem je bilo dodano, da se za politična vprašanja ne zanimata, saj naj bi jima bila »politika edini instrument, za katerega nimata posluha«. K (izjemno) pozitivni oceni je prispevala tudi njuna alkoholna abstinenca, kar naj bi »nekaj veljalo«, saj naj bi bili »skoraj vsi ostali (skladatelji) prijatelji vina«. Tajništvo JRZ je predlagalo Janka Ravnika za rednega profesorja, Antona Ravnika pa vsaj za izrednega profesorja. V dopisu pa je zanimivo, da so bili v tajništvu nenaklonjeni imenovanju Trosta, saj so ocenjevali, da nima primernih pedagoških sposobnosti. Odločen podpornik Trosta pa je bil prosvetni inšpektor Bajuk. V tajništvu so zato predlagali imenovanje Bajuka za upravnega direktorja, vendar pod pogojem, da »ni že namenjen za kake važnejše funkcije«. ⁵⁷ Ob tem je zanimiva ocena Škerjanca, ki je aprila 1940 brata Ravnika označil za koristolovca, akademijo pa kot »pripežališče protežirancev«, ki je nastalo pod »vlado bratov Ravnikov«. Ob tem je treba poudariti, da so Škerjančevi očitki v precejšnji meri posledica razočaranja, ker je izpadel pri imenovanju za rednega in izrednega profesorja, čeprav je imel zagotovilo, da bo imenovan vsaj za izrednega profesorja. Tudi zaradi tega je Škerjanec brez pogodbe in honorarja poučeval na glasbeni šoli v šolskem letu 1939/1940. Po izvedenem imenovanju izrednih pro-

⁵⁵ AJ 72-68-262, 1939, Pismo Marka Bajuka ministru Francu Snoju (25. 6. 1939).

⁵⁶ AJ 72-68-262, Prepiska, Pismo ministra prosvete Stevana Čirića ministru Francu Snoju (1. 7. 1939).

⁵⁷ AJ 72-68-262, Prepiska, Pismo tajništva JRZ v Ljubljani ministru Francu Snoju (8. 8. 1939).

fesorjev oktobra 1940 pa je zahteval honorar, vendar je dobil samo »neprimerno in osorno pismo«, v katerem so ga obvestili, da ga ne potrebujejo več. Poučevanje njegovega predmeta kompozicije je prevzel upokojeni vojaški kapelnik Herzog.⁵⁸

Prelomnico v procesu imenovanj profesorjev predstavlja imenovanje Adolfa Grömbniga za upravnega direktorja, ki ga je izvedel minister Miha Krek, ko je nadomeščal odsotnega ministra prosvete Čirića avgusta 1939.⁵⁹ S tem pa je Krek prekoračil pooblastila in prelomil dogovor o imenovanju Karla Mahkote, direktorja Konservatorija, za upravnega direktorja Glasbene akademije in njegovi upokojitvi nekaj mesecev po imenovanju.⁶⁰ Tudi zaradi protestov je minister Čirić imenovanje Grömbniga razveljavil z utemeljitvijo, da še ni bil oblikovan profesorski zbor.⁶¹ Zaradi spora okoli imenovanja upravnega direktorja je zastalo imenovanje profesorjev na Glasbeni akademiji. Težave pa so nastopile tudi pri razporeditvi profesorskega kadra med Glasbeno akademijo in Srednjo glasbeno šolo.⁶²

Prve akte o imenovanju je ministrstvo prosvete izdelalo decembra 1939⁶³ in jih poslalo v Ljubljano v začetku februarja 1940. Ministrstvo je za tri ustanovne redne profesorje imenovalo Stanka Premrla, Janka Ravnika in Julija Betetta. Dan preden so akti prispeli na Glasbeno akademijo, je prosvetni inšpektor banske uprave Marko Bajuk od v. d. ravnatelja državnega Konservatorija Betetta zahteval, da vrne akte na ministrstvo prosvete. Betetto pa se ni dal in je na ministrstvu povprašal, ali je bil prosvetni inšpektor pooblaščen za to potezo. Očitno ni bil, saj ravnatelj ni dobil odgovora (oziroma ni ohranjen, niti se ga kasneje ne omenja).⁶⁴ Je pa to zavrlo imenovanje preostalih petih članov učiteljskega zbora (Slavka Osterca, Anton Trosta, Antona Ravnika, Ivanke Fedransperk in Zore Zarnik).⁶⁵ Zatikalo pa se je tudi pri imenovanju novega rektorja, zato je v začetku marca 1940 protestiral Julij Betetto, ki se je pri tem skliceval na željo gojencev in društva Glasbena matica za čimprejšnje imenovanje rektorja Glasbene akademije in za ohranitev umetniškega vodstva, kar je pomenilo imenovanje Julija Betetta za rektorja.⁶⁶ 5. marca 1940 je potekala ustanovna seja profesorjev, s čimer je bila odpravljena formalna ovira za imenovanje rektorja.⁶⁷

Ministrstvo prosvete je na te proteste odgovorilo z imenovanjem dveh izrednih profesorjev (Antona Trosta in Jana Šlajsa) in dveh suplentov, kljub temu da je bilo v proračunu predvidenih pet mest za izredne profesorje. Proti temu je protestiral

⁵⁸ ARS, AS 812, f. 9, Škerjanec Lucijan Marija, Pismo Škerjanca Gregorju Kreku (14. 9. 1940).

⁵⁹ AJ 66-391-634, 1940, št. 3001/40.

⁶⁰ AJ 72-68-262, Ustanovitev glasbene akademije v Ljubljani, Pismo Marka Bajuka Francu Snoju (25. 6. 1939).

⁶¹ Prav tam.

⁶² AJ 66-391-634, 1940, št. 990/40.

⁶³ Julij Betetto se je Gregorju Kreku za čestitko ob imenovanju za rednega profesorja zahvalil 5. 1. 1940. – ARS, AS 812, f. 6, Betetto Julij, Pismo Betetta Kreku (5. 1. 1940).

⁶⁴ AJ 66-391-634, 1940, št. 3975/40.

⁶⁵ AJ 66-391-634, 1940, št. 6490/40.

⁶⁶ AJ 66-391-634, 1940, št. 8275/40.

⁶⁷ AJ 66-391-634, 1940, št. 15968/40.

senat Glasbene akademije, ki je v pismu v začetku maja 1940 ocenjeval, da bo nezasedba vseh načrtovanih pedagoških mest imela katastrofalne posledice na vzpostavitev pouka kot tudi na osebni položaj profesorjev, ki so čakali na imenovanje. Neurejenost naj bi vplivala »nepovoljno na duševno razpoloženje profesorjev, ki v teh sigurnih časih ne vedo pri čem«. ⁶⁸ 'Protest' je bil ponovljen novembra 1940, vendar v milejši obliki, ⁶⁹ na kar je vplivala zamenjava ministra prosvete. Unitaristično naravnane ministra Božidarja Maksimovića je 29. junija 1940 nasledil Anton Korošec. ⁷⁰ Poleg 'protesta' je bilo z ločeno pošto poslan ekspozice, v katerem je rektor Janko Ravnik opozarjal, da Glasbena akademija nima ustreznih prostorov za vajo. Akademija naj bi potrebovala veliko dvorano, saj nikjer v Ljubljani ni bilo primerne državne koncertne dvorane. Rektor je zato ministra prosil, da v proračun za leto 1941/42 vnese postavko v višini 5 milijonov dinarjev za gradnjo koncertne dvorane. Odgovor ministra Korošca ni ohranjen. ⁷¹

Maja 1940 je pri ministru Mihi Kreku protestiral Gregor Krek, ki ga je opozarjal, da akademija nima s profesorji pokritih vseh glasbenih področij. Posebej je opozoril na predmet Kompozicija in dirigiranje ter na dogovor glede imenovanja Škerjanca za izrednega profesorja, ki naj bi poučeval omenjen predmet. Krek je svoje posredovanje utemeljil z dolgoletnim delom na glasbenem področju in s članstvom v AZU, kjer je bil edini akademik – glasbenik; ⁷² Krek je bil izbran med 18 ustanovnimi člani oktobra 1938, in sicer v pravnem razredu. ⁷³ Minister Krek se je strinjal z glavnim tajnikom AZU glede potrebne zastopanosti vseh strokovnih smeri v učnem programu in obljubil podporo za imenovanje Škerjanca, ⁷⁴ podobna zagotovila je dobil Škerjanec tudi na ministrstvu prosvete. Imenovanje treh izrednih profesorjev pa je bilo izvedeno oktobra 1940, ko so bili imenovani za izredne profesorje Anton Ravnik, Jan Šlajs in Anton Trost. To je bil za Škerjanca dokaz, da je strokovna usposobljenost postranska zadeva, saj naj bi prevladala socialna mreža kandidatov, zaradi česar naj bi Glasbena akademija postala »preskrbovalnica onemoglih svojcev in sorodnikov«. ⁷⁵

⁶⁸ AJ 66-391-634, 1940, št. 23247/40.

⁶⁹ AJ 66-391-634, 1940, št. 35797/40.

⁷⁰ Dolenc, Med kulturo in politiko, str. 264.

⁷¹ AJ 66-391-634, 1940, št. 35978/40.

⁷² ARS, AS 812, f. 7, Krek Miha, Pismo Gregorja Kreka ministru Kreku (14. 5. 1940).

⁷³ Oset, Pomen, str. 100.

⁷⁴ ARS, AS 812, f. 7, Krek Miha, Pismo ministra Kreka Gregorju Kreku (21. 5. 1940).

⁷⁵ ARS, AS 812, f. 9, Škerjanec Lucijan Marija, Pismo Škerjanca Gregorju Kreku (14. 9. 1940).

Željko Oset

THE FOUNDING OF THE MUSIC ACADEMY IN LJUBLJANA

S u m m a r y

The establishment of the Academy of Music in April 1940 ensured better conditions for music education in Ljubljana and appropriate facilities for the teaching staff. Before then a Conservatorium had existed in Ljubljana since April 1926, but the state support it had received had been relatively modest and as such inappropriate for extensive music education. Slovenian cultural workers and politicians were interested in the institutional development of cultural institutions in Ljubljana, so they expected the state to invest more resources in the Slovenian cultural institutions. The second half of the 1930s was characterised by the efforts for the establishment of the Academy of Science and Arts (established in August 1938), Academy of Fine Arts (established in October 1945) and Academy of Music. The efforts to establish the latter took place at the same time as the similar processes in Zagreb and Belgrade, since the introduction of the Belgrade Academy represented the basis for the foundation of the Ljubljana Academy of Music.

Therefore the discussion among Slovenian cultural workers and politicians revolved mostly around the issue of who was to occupy the posts of professors at the newly established pedagogical institute. A severe struggle took place, characterised by personal agendas, acquaintances, and attempts to enforce certain ideological criteria. The ideological criterion was used especially in the sense of negative selection – who could not, or, more precisely, who was not allowed to become a professor, chancellor or administrative director. The Slovenian People's Party was worried that the Minister would not take their proposals into account. This feeling of impotence grew when this party was unable to ensure the amendment of the decree setting out the conditions for the post of the administrative director, because a single decree was being drawn up for the music academies in Belgrade, Zagreb and Ljubljana. Marko Bajuk even proposed that the establishment should be postponed until the conditions were more favourable for the assertion of the Slovenian People's Party's influence on the preparation of the decree and thus the Academy's staff. However, the party decided it would try to achieve what it could through negotiations. In February 1940 Stanko Premrl, Janko Ravnik and Julij Betetto were appointed as full professors; in October 1940 Anton Ravnik, Jan Šlajs and Anton Trost were appointed as associate professors; and in March 1940 Janko Ravnik became the Chancellor. Lucijan Marija Škerjanec, a candidate for a professor who had not been chosen, stated that the criterion of professional qualifications was not taken into account during the appointment, and that the selection mostly depended on political and personal connections.